

Kartlegging av kjønnsfordelingen i styrene i 185 pinsemenigheter.

Spørsmålet om det skal stilles nye vilkår for tilskudd til tros- og livssynssamfunn har blitt reist av ulike utvalg, politiske partier i løpet av de senere år. NOU 2013:1 «Det livssynsåpne samfunn» drøfter problemstillingen. Stortinget bad våren 2016 Kulturdepartementet utrede spørsmålet. Likestilling mellom kjønnene er et av spørsmålene som ønskes belyst

Norges Kristne Råd organiserer mer enn 20 kristne kirker og trossamfunn i Norge. Alle de større landsdekkende kirkene og bevegelsene er med sammen med en del mindre kristne trossamfunn. De representerer en rekke ulike former for styringsstrukturer som i mange tilfeller er teologisk begrunnet. Felles for dem er at menighetslivet leves ut lokalt. De fleste er organisert i landsomfattende sammenslutninger. Disse vektlegger i ulik grad den lokale menighets selvstendighet. Pinsebevegelsen er den bevegelsen som sterkest vektlegger den lokale menighets suverenitet og følgelig er hver enkelt menighet, liten som stor, registret som et selvstendig trossamfunn.

NOU 2013:1 «Det livssynsåpne samfunn» drøfter om det skal stilles likestillingskrav til tros- og livssynssamfunn i kapittel 23. Et knappest mulig flertall i Stålfset-utvalget konkluderte som følger: «Disse medlemmene mener at det ikke er en uforholdsmessig inngripen i tros- og livssynsfriheten at det oppstilles et krav om at tros- og livssynssamfunn som mottar støtte, ikke utelukker kvinner fra det eller de organer som forvalter disse midlene.»

Utvalget er klar på at det er noen menneskerettslige problemstillinger som gjør det nødvendig å presisere at kravet om kjønnsrepresentasjon ikke skal gjelde for organ som har ansvar for ideologiske og teologiske spørsmål. For mange trossamfunn vil det imidlertid være unaturlig å skille mellom disse to sfærene. De som har ansvar for ideologiske spørsmål har ofte også ansvaret for den totale virksomheten, inklusive økonomien.

Det vil være også være unødig byråkratisende for trossamfunnene å opprette egne organer for forvaltningen av offentlige tilskudd. For de fleste frikirkelige trossamfunn utgjør de offentlige tilskudd en relativt liten andel av økonomien. (Fra 5 – 20%)

De fleste kristne trossamfunn har begge kjønn representert i slike organer.

For å vite noe mer om dette har jeg foretatt en kartlegging av kjønnsfordelingen i styrene i 185 pinsemenigheter. Pinsebevegelsen oppgir på sine hjemmesider at det er 337 menigheter fordelt på alle landets fylker. Enkelte av disse søker ikke om offentlige tilskudd og fremkommer ikke i offentlige statistikker. Det vil si at undersøkelsen baserer seg på ca. 55% av menighetene. Undersøkelsen er basert på registrerte data i Brønnøysundregistrene. Stikkprøvekontroller mot informasjon på hjemmesidene til enkelte av menighetene gir grunn til å anta at dataene er relativt korrekte.

Vi har delt inn menighetene i ulike størrelseskategorier som fremgår av tabellene (A-E). Vi har innenfor de ulike størrelseskategoriene kartlagt antall menigheter med kvinner representert i styrende organer, antall menigheter som ville tilfredsstilt et krav til radikal kjønnskvote (min. 40%) og menigheter med kvinnelig styreleder. Vi har også sett etter menigheter som ikke ville tilfredsstilt krav om radikal kjønnskvote til representasjon av menn.

Overordnede funn: (Se. Fig. 1.)

- Mer enn 70% av menighetene har begge kjønn representert i de styrende organer.
- 36,8% av menighetene ville ha tilfredsstilt et krav om radikal kjønnskvote vedr. kvinnerepresentasjon.
- 8,1% av menighetene har for få menn i styret til å oppfylle krav om 40% representasjon.
- 11,9 % har kvinnelig styreleder.

- Disse 185 pinsemenighetene har til sammen 840 styremedlemmer. Av disse er 597 menn (71,1%) og 243 kvinner (28,9%)

Tabell 1.

Antall menigheter i undersøkelsen	185	
Antall menigheter med kvinnerepresentasjon i styret	130	70,3 %
Antall menigheter uten kvinnerepresentasjon i styret	55	29,7 %
Antall menigheter med minimum 40 % kvinner i styret	68	36,8 %
Antall menigheter med kvinnelig styreleder	22	11,9 %
Antall menigheter med under 40 % menn i styret	15	8,1 %

Det er imidlertid når man bryter tallene ned på de ulike størrelseskategoriene at funnene kan antyde noen forskjeller som kan si noe om mekanismer som antakelig er i funksjon.

- Gruppe A, B og C som dekker menigheter over 100 medlemmer, har et prosentandel menigheter med kvinnelig representasjon i styret som ligger over gjennomsnittet for menighetene, henholdsvis 78,9, 82,8 og 71,8 %.
- Gruppe D og E har en prosentandel menigheter med kvinner representert i styret som er vesentlig lavere enn gjennomsnittet for hele gruppen.

Tabell 2.

Menigheter med representasjon av kvinner i styret fordelt på grupper	Antall menigheter	Ant. menigheter med kvinnerepr.	% andel
GRUPPE A (+ 500 medl.)	19	15	78,9
GRUPPE B (200 - 499 medl.)	29	24	82,8
GRUPPE C (100 - 199 medl.)	40	29	72,5
GRUPPE D (50 - 99 medl.)	36	21	58,3
GRUPPE E (-50 medl.)	61	41	67,2
TOTALT	185	130	70,3

- Gruppe D og E har imidlertid en vesentlig høyere andel menigheter der kvinneandelen i styret er over 40 %.
- Jo færre medlemmer menighetene har jo høyere er andelen menigheter som ville tilfredsstilt et krav om radikal kjønnskvotering ad. kvinner; - fra 10,5% i gruppe A til 46,8% i gruppe E.

Menigheter med minimum 40% kvinnenandel i styret fordelt på grupper	Antall menigheter	Ant. menigheter m. 40% kvinneand.	% andel
GRUPPE A (+ 500 medl.)	19	2	10,5
GRUPPE B (200 - 499 medl.)	29	8	27,6
GRUPPE C (100 - 199 medl.)	40	13	32,5
GRUPPE D (50 - 99 medl.)	36	16	44,4
GRUPPE E (-50 medl.)	61	29	47,5
TOTALT	185	68	36,8

- Motsatt er andelen menigheter som har færre enn 40% menn i styret økende jo færre medlemmer menigheten har. I gruppe C gjelder dette én menighet, mens i gruppe D og E er prosentandelen henholdsvis 8,3% og 17,7%. I Gruppe A og B forekommer det ikke.

Tabell 3.

Menigheter med under 40% andel menn i styret fordelt på grupper	Antall menigheter	Ant. menigheter m. - 40% and. Menn	% andel
GRUPPE A (+ 500 medl.)	19	0	0,0
GRUPPE B (200 - 499 medl.)	29	0	0,0
GRUPPE C (100 - 199 medl.)	40	1	2,5
GRUPPE D (50 - 99 medl.)	36	3	8,3
GRUPPE E (-50 medl.)	61	11	18,0
TOTALT	185	15	8,1

- Prosentandelen menigheter med kvinnelig styreleder er relativt konstant for gruppe C, D og E, (Gjennomsnitt 14,6%) men den ligger på ca. det halve i gruppe B. Gruppe A (De største menighetene) har ingen menigheter med kvinnelig styreleder.

Tabell 4.

Menigheter med kvinnelig styreleder fordelt på grupper	Antall me- nigheter	Antall menigheter m/kvinnelig styre- leder	% andel
GRUPPE A (+ 500 medl.)	19	0	0,0
GRUPPE B (200 - 499 medl.)	29	2	6,9
GRUPPE C (100 - 199 medl.)	40	6	15,0
GRUPPE D (50 - 99 medl.)	36	5	13,9
GRUPPE E (-50 medl.)	61	9	14,8
TOTALT	185	22	11,9

Undersøkelsen gir grunn til å anta at det i liten grad er teologiske grunner som ligger til bak når kvinner i mindre grad enn menn er representert i menighetenes styre. Noe kan muligens tilskrives kultur og tradisjon. For eksempel opplyser en av de større menighetene på sin hjemmeside at eldsterådet er åpent for begge kjønn, mens bare menn er representert i rådet i dag.

Et annet forhold kan være at styrearbeid ikke har den status enkelte utenforstående synes å tillegge det. Folk står ikke i kø for å bli med i styre. Det er et problem generelt i frivilligheten. Mange større menigheter med et stort og omfattende arbeid, strever med rekruttering til ulike arbeidsoppgaver. Engasjerte medlemmer kan i tillegg være aktive på ulike felt i yrkes- og samfunnsliv og har begrenset tid til menighetsengasjement. De velger derfor å engasjere seg i mer konkrete tiltak innen barne- og ungdomsarbeid, diakoni, kulturaktiviteter mm.

De minste menighetene (Gruppe E) har som nevnt en lavere andel menigheter med kvinner representert i ledelsen. Samtidig har de menighetene i denne gruppen som har kvinner i styret, en kvinneandel mellom 33 og 75%. Mindre menigheter kjennetegnes muligens i større grad enn andre av «Tordenskiolds soldater». Det ser ut til at kvinnene her er bærebjelken i menighetslivet.

Det er også grunn til å anta at særlig mindre menigheter vil være svært sårbare med tanke på rekruttering til verv dersom et forslag om såkalt radikal kjønnskvoltering skulle bli valgt.

Dersom en skal vite mer om holdningene til kjønnsrepresentasjon og ideologi i menighetene omfattet av denne enkle undersøkelsen, må det nok gjennomføres intervjuundersøkelser. Det faktum at det i gruppen D og E (mindre enn hundre medlemmer) er en vesentlig større andel menigheter uten kvinner representert i styret, samtidig som det også innenfor denne

gruppen man finner menigheter med sterkest kvinnerepresentasjon, inviterer til nærmere undersøkelser. Dette ligger imidlertid utenfor NKRs kapasitet.

Ellers går jeg ikke inn på de mer prinsipielle drøftinger av forholdet mellom bestemmelsene i de internasjonale menneskerettighetskonvensjonene og kvinnekonvensjonen. Jeg viser til statsråd Hellelands svar til Jan Bøhler i Stortinget 12.1.17 og Likestillings- og diskrimineringsombudets brev av 27.2.17 til statsråden vedr. disse spørsmål. De holdninger som her fremkommer gir etter min vurdering en rimelig rettslig og fornuftig politisk tilnærming til disse problemstillingene.

Jeg vedlegger også uten kommentarer en foreløpig oversikt over kjønnsfordelingen i styrene til Norges Kristne råds medlemssamfunn

Skulle det være ytterligere spørsmål eller kommentarer er det bare å ta kontakt.

Med vennlig hilsen

Dag Nygård

Spesialrådgiver i Norges Kristne Råd

Vedlegg:

Foreløpig oversikt over kjønnsfordeling i styrene i medlemssamfunn og observatører i Norges Kristne Råd.

Foreløpig oversikt over kjønnsfordeling i styrene i medlemssamfunn og observatører i Norges Kristne Råd.

Navn	ANTALL	M	M % and.	K	K % and.	LEDER
	STYREMEDL.					
Den finländska evangelisk-lutherska församlingen i Norge	6	1	16,7	5	83,3	K
Kvekersamfunnet	6	1	16,7	5	83,3	K
Den tyskspråklige menighet i Norge	9	3	33,3	6	66,7	M
Svenska kyrkan i Norge	8	3	37,5	5	62,5	M
Østfoldkirken	5	2	40,0	3	60,0	M
Guds Menighet, Vegårshei	7	3	42,9	4	57,1	M
Metodistkirken i Norge	7	3	42,9	4	57,1	M
Den norske kirke	15	7	46,7	8	53,3	K
Misjonskirken Norge	8	4	50,0	4	50,0	K
Den nordisk-katolske kirke	6	3	50,0	3	50,0	M
Den greske orthodoxe menighet	7	4	57,1	3	42,9	K
Det evangelisk-lutherske kirkesamfunn	5	3	60,0	2	40,0	M
Frelsesarmeen	8	5	62,5	3	37,5	M
Det Norske Baptistsamfunn	9	6	66,7	3	33,3	K
Pinsebevegelsen i Norge ¹	6	4	66,7	2	33,3	M
Syvendedags Adventistkirken	15	10	66,7	5	33,3	M
Den serbisk ortodokse kirke i Norge	7	5	71,4	2	28,6	K
Den Evangelisk Lutherske Frikirke	7	5	71,4	2	28,6	M
Oppdal Kristne Senter	4	3	75,0	1	25,0	M
Den anglikanske kirke i Norge	5	4	80,0	1	20,0	M
¹ Ikke registrert trossamfunn men er et samarbeidsorgan for ca 300 pinsemenigheter som er selvstendige trossamfunn.						
Disse har ikke opplysninger om styresammensetning i Brønnøysundregisteret:						
Den etiopisk-ortodokse kirke i Norge						
Den katolske kirke						
Den ortodokse kirke i Norge- Hellige Nikolai menighet						
Oslo Kristne Senter						
Antall medlemssamfunn med data i undersøkelsen	20					
Antall medlemssamfunn med kvinnerepresentasjon i styret	20	100 %				
Antall medlemssamfunn uten kvinnerepresentasjon i styret	0					
Antall medlemssamfunn med minimum 40 % kvinner i styret	12	60 %				
Antall medlemssamfunn med kvinnelig styreleder	7	35 %				
Antall medlemssamfunn med under 40 % menn i styret	4	20 %				

